

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการ
5953

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ☎ 08-1368-

ที่ มอ 751/

วันที่ 28 ตุลาคม 2553

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. มะรอนิง สาแลมิง

ด้วยนายอาเรฟ หะยีหามะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี อาจารย์ ดร. อะหมัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขาธิการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร 0-7334-8726

ที่ ศธ.0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิ

แล

อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 940

28 ตุลาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ดลมนรรัตน์ บากา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารเค้าโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอาเรฟ หะยีหามะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี อาจารย์ ดร. อะห์มัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอูเซ็ง)

รักษาการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ที่ ศธ.0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิ

แล

อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 940

28 ตุลาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. มุฮัมมัดสกรี มั่นยูง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารเค้าโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอาเรฟ หะยีหามะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี อาจารย์ ดร. อะห์มัด ยี่สุนทรง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอูเซ็ง)

รักษาการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดลมนรรัตน์ บากา ข้าราชการบำนาญ
2. ดร. มะรอนิง สาเลมิง อาจารย์ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ดร.มุฮัมมัดสกรี มั่นยูนู อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ศธ.0521.208/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

21 กุมภาพันธ์ 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” จำนวน 3 ชุด

ด้วยนายอาเรฟ หะยีหามะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี อาจารย์ ดร. อหะมัด ยี่สุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และผู้อำนวยการ จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายอาเรฟ หะยีหามะ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่ ศธ.0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

7 ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารฯ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุม

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอารพ หะยีหามะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี อาจารย์ ดร. อะห์มัด ชัยสุนทรัง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการดำเนินการขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารฯ

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเข้าร่วมประชุมในวันที่ 7 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 เวลา 09.00 น -12.00 น ณ ห้องประชุมอาคารวิทยอิสลามนานาชาติ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เข้าร่วมประชุม และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง)

รักษาการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารฯ

1. ดร.มะรอนิง สาแลมิง อาจารย์ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ดร.อะหมัด ยี่สุนทรอง อาจารย์ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ดร.มุฮัมมัดสกรี มั่นยูนุ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา
4. ดร.มุฮัมมัดรูยานี บากา ผู้อำนวยการอิสลามศึกษา สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12
5. นายหะมะสูดิ้ง มามะ นักวิชาการอิสลามศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดยะลา
6. นายรอสดี กอวาอูดุ นักวิชาการอิสลามศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดยะลา
7. นายนิฟูอาด บาสาลาฮา นักวิชาการอิสลามศึกษาสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
8. นายอันวา สาอู นักวิชาการอิสลามศึกษาสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
9. นายสะการิยา แวโซ๊ะ นักวิชาการอิสลามศึกษาสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส
10. นายอาแว วาลี ครู กศ. 2 โรงเรียนบ้านกาสง ต.เชิงคีรี อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
11. ดร.อับดุลเลาะ อาบูบากา ผู้จัดการโรงเรียนสมบูรณศาสน์วิทยา อ.ยะหา จ.ยะลา
12. นางเจนิเยาะ มุสตาปะ ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิชุมชนอิสลามศึกษา ต.ปูโละยุโป อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
13. นายอับดุลอาซิซ เจะมามะ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนสุกัญศาสน์วิทยา ต.บางปอ อ.เมือง จ.นราธิวาส
14. นายนุรุดดีน อาดำ ผู้อำนวยการโรงเรียนนุรุลอิสลามภูมิวิทยา ต.ยามู อ.ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
15. นายบือราเฮง จูแหว ครูสอนศาสนาโรงเรียนสมบูรณศาสน์วิทยา อ.ยะหา จ.ยะลา

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง

1. การมีวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - 1.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 1.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน
 - 1.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำหรับสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมไม่กระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง

นายอาเรฟ หะยีหามะ

นิสิตปริญญาโทสาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

--	--	--

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงใน ตรงกับข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- น้อยกว่า 31 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี
 มากกว่า 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาของท่าน

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท อื่น ๆ(ระบุ).....

4. สถาบันที่สำเร็จการศึกษา

- มหาวิทยาลัยต่างประเทศ มหาวิทยาลัยในประเทศ
 สถาบันปอเนาะ อื่น ๆ

(ระบุ).....

5. ประสบการณ์การบริหารของท่าน

- ต่ำกว่า 6 ปี 6- 10 ปี
 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

6. ขนาดของโรงเรียนของท่าน

- ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,000 คน)
 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,000 คน)
 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 501 คน)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในแต่ละข้อ เพียงช่องเดียว และโปรดตอบทุกข้อ ซึ่งระดับคุณลักษณะแต่ละข้อความจะมี 5 ระดับ คือ

- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นในระดับ น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นในระดับ น้อย
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นในระดับ ปานกลาง
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นในระดับ มาก
- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นในระดับ มากที่สุด

ข้อความ	ระดับคุณลักษณะ				
	1	2	3	4	5
คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้					
1. มีความสามารถทางวิชาการ แต่งหนังสือ/ตำรา และเป็นวิทยากรในที่ต่างๆ					
2. มีความรู้ด้านวิชาสาขา วิชาการ					
3. มีความรู้ด้านการบริหารการศึกษา					
4. มีการศึกษา/ฝึกอบรมด้านการบริหารการศึกษา					
5. เป็นผู้ที่แสวงหาความรู้มาปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้า ในอาชีพ					
6. เป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
7. มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกลในการบริหาร					
8. มีความสามารถในการสื่อสารกับบุคลากรครู					
9. สามารถตัดสินใจถูกต้องจับไวทันต่อเหตุการณ์					
10. ตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผล โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายข้อห้าม					
11. สนใจรับฟังข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ					
12. มีอุดมการณ์ที่จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ					

คุณลักษณะด้านร่างกาย					
13.เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง					
14.มีร่างกายสง่างามผ่าเศษ สัดส่วนระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนักสมส่วนกัน					
15.ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายเป็นประจำ					
16.เป็นคนชอบออกกำลังกายและดูแลรักษาสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ					
17.นอนพักผ่อน 6-8 ชั่วโมงต่อคืน					
18.ไม่มีโรคประจำตัว (เช่น เบาหวาน ความดัน หัวใจ)					
19.เป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด					
20.เป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกต้องตามกาลเทศะ					
21.มีความอดทนในการทำงาน ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง					
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม					
22.เป็นผู้ที่มีอัธยาศัย (คุณธรรมจริยธรรม) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรครู					
23.ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอิสลามและละเว้นจากสิ่งชั่วร้าย					
24.เป็นผู้ที่ขยันหมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ					
25.มีการแยกสถานที่ทำงานหรือการปฏิบัติงาน (อิดคิลาค) ระหว่างชายและหญิง					
26.มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง					
27.มีความทะเยอทะยานและความกระตือรือร้นในการทำงาน					
28.มีความคล่องแคล่ว ว่องไว กระตือรือร้น					
29.เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ (อดทน) และสามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้					
30.ซื่อสัตย์สุจริต (รำลึกถึงอัลลอฮ์) อยู่เสมอเมื่อท่านมีอารมณ์โกรธ					
31.เป็นผู้ที่เอื้ออารี (มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น) ช่วยเหลือผู้อื่น					
32.เป็นผู้ที่มูวาฮาบะฮ์ (มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณาช่วยเหลือ) บุคลากรครู					
33.เป็นผู้ที่อานาด (มีความสุภาพรอบคอบ) และริฟก (มีความอ่อนโยน)					
34.เป็นคนเสียสละ อุทิศตนเพื่องานของโรงเรียน และส่วนรวม					
35.เป็นผู้ที่อดกล (มีความยุติธรรม) ต่อบุคลากรครูและปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค					
36.เป็นผู้ที่มีอะมานะฮ์ (มีความรับผิดชอบ) ต่อหน้าที่ ผู้ร่วมงาน บุคลากรครู และ สังคม					
37.มีความตระหนักอยู่เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์					
38.ปฏิบัติงานด้วยความมูญาหะซะฮ์ (ความขยันขันแข็ง)					
39.เป็นผู้ที่สุสนูซอนนุ (มองโลกในแง่ดี) และไม่ลิดร่ายต่อผู้อื่น					
40.เป็นคนตรงต่อเวลา และอิสติกอมาซะฮ์ (มีความสม่ำเสมอ) ในการทำงาน					

ข้อความ	ระดับคุณลักษณะ				
41. ใช้หลักการชวรอ (ปรึกษาหารือ) ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน					
42. เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและบุคลากรครู					
คุณลักษณะด้านการงาน					
43. ทำงานอย่างตั้งใจมีงานะบากบั่น และมุ่งผลสำเร็จ					
44. ทำงานอย่างมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ					
45. สามารถร่วมงานกับบุคลากรและครูทุกคน					
46. มีการประชุมครูเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน					
47. มีการร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและร่วมปฏิบัติงานกับครูทุกกิจกรรม					
48. ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนทุกปี					
49. สามารถปฏิบัติโครงการ – กิจกรรมของโรงเรียนตามแผนการปฏิบัติงานทุกโครงการ					
50. เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอยู่เสมอ					
51. จัดทำโครงการ-กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรครูในโรงเรียน					
52. จัดอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
53. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพและการพัฒนาสถานศึกษา					
54. ส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ					
55. มอบหมายงานให้กับบุคลากรตามความสามารถและความถนัด					
56. ส่งเสริมครูให้จัดทำสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการเรียนการสอน					
57. จัดให้มีการนิเทศครูในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
58. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูทุกปีเพื่อพัฒนางานของโรงเรียน					
59. มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม (มูรอกอบะฮฺ) ผลการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
60. สนใจติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการมาบอกกับครูอยู่เสมอ					
61. มีความปรารถนาปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีการพัฒนา และเจริญก้าวหน้า					
62. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกครั้ง					

ข้อความ	ระดับคุณลักษณะ				
คุณลักษณะด้านสังคม					
63. เป็นคนที่มีฐานะและมีตำแหน่งทางสังคม					
64. เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและสังคมยอมรับนับถือ					
65. เป็นคนที่มีเกียรติ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในสังคม					
66. เป็นคนมีน้ำใจ และท้าวทูล (ต่อมตน)					
67. เป็นคนเปิดเผยใจกว้าง ไม่มีอคติ					
68. สามารถร่วมงานกับผู้อื่น และเข้าสังคมเป็นที่ยอมรับได้					
69. เป็นคนไม่ถือตัว เป็นกันเอง และเข้ากับทุกคนทุกชนชั้นได้					
70. มีปฏิสัมพันธ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคน					
71. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับครูอย่างเป็นมิตร					
72. เปิดโอกาสให้ครูได้พบปะได้ตลอดเวลา					
73. เป็นคนเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้ความช่วยเหลือเป็นที่พึงของครู					
74. รู้จักกาลเทศะ วางตัวได้เหมาะสม					
75. ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสังคมเป็นประจำ					
76. ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนครูในการปฏิบัติงาน					
77. สามารถช่วยแก้ปัญหาแก่บุคลากรครูทุกครั้งที่มีปัญหา					
78. เป็นคนรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น					

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร
 คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

คุณลักษณะ	แนวทาง / วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร
1.ด้านสติปัญญาและ ความรู้
2. ด้านร่างกาย
3. ด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรม จริยธรรม
4.ด้านการทำงาน
5. ด้านสังคม

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง

ตารางผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ตารางที่ 22 ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	ผลการ ตรวจสอบ
	1	2	3			
1	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
2	1	-1	1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	-1	1	0	0	0	ใช้ไม่ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
16	-1	-1	1	-1	-0.33	ใช้ไม่ได้
17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	0	-1	1	0	0	ใช้ไม่ได้
20	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	ผลการ ตรวจสอบ
	1	2	3			
21	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	0	1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
25	1	1	1	3	1	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	0	1	1	3	0.66	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	1	1	0	3	0.66	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1	ใช้ได้
41	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	ผลการ ตรวจสอบ
	1	2	3			
42	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44	1	1	1	3	1	ใช้ได้
45	1	1	1	3	1	ใช้ได้
46	1	1	1	3	1	ใช้ได้
47	1	1	1	3	1	ใช้ได้
48	1	1	1	3	1	ใช้ได้
49	0	1	1	3	0.66	ใช้ได้
50	1	1	1	3	1	ใช้ได้
51	1	1	1	3	1	ใช้ได้
52	1	1	1	3	1	ใช้ได้
53	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
54	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
55	1	1	1	3	1	ใช้ได้
56	1	1	1	3	1	ใช้ได้
57	1	1	1	3	1	ใช้ได้
58	1	1	1	3	1	ใช้ได้
59	1	1	1	3	1	ใช้ได้
60	1	1	1	3	1	ใช้ได้
61	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
62	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
63	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	ผลการ ตรวจสอบ
	1	2	3			
64	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
65	-1	1	1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
66	1	1	1	3	1	ใช้ได้
67	-1	1	1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
68	1	1	1	3	1	ใช้ได้
68	1	1	1	3	1	ใช้ได้
70	1	1	1	3	1	ใช้ได้
71	1	1	1	3	1	ใช้ได้
72	1	1	1	3	1	ใช้ได้
73	1	1	1	3	1	ใช้ได้
74	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
75	1	1	1	3	1	ใช้ได้
76	1	1	1	3	1	ใช้ได้
77	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
78	1	1	1	3	1	ใช้ได้
79	1	1	1	3	1	ใช้ได้
80	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
เอกสารประกอบการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

เอกสารประกอบการประชุม
เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

นายอาเรฟ หะยีหามะ

นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันพฤหัสบดี ที่ 13 ตุลาคม 2554

ณ ห้องประชุมอัล-อิมาม อัล-มอซาลีย์ อาคารวิทยอิสลามนานาชาติ
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง”คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”

เนื้อหาในเอกสารจะประกอบด้วย ความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยามศัพท์ วิธีดำเนินการวิจัย และสรุปผลการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เสียสละเวลาอันมีค่ามาร่วมประชุมในครั้งนี้ ข้อเสนอแนะจากการประชุมจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

นายอาเรฟ หะยีหามะ
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
- ความเป็นมาของการวิจัย	182
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	186
- กรอบแนวคิดของการวิจัย	187
- ขอบเขตของการวิจัย	188
- นิยามศัพท์	189
- การทบทวนวรรณกรรมโดยสรุป	190
- วิธีดำเนินการวิจัย	199
- สรุปผลการวิจัย	202

Prince of Songkla University
Pattani Campus

1.ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ศาสนาอิสลามก็ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในอิสลามความรู้เป็นสิ่งประเสริฐยิ่ง อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงยกระดับคนมุสลิมผู้ที่ศรัทธา ที่มีวิชาความรู้ให้ยู่เหนือคนที่ไม่มีวิชาความรู้ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

(11:) ﴿

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้า จงหลีกเลี่ยงในที่ชุมนุมพวกเจ้าก็จงหลีกเลี่ยงที่ที่เขา เพราะอัลลอฮฺจะทรงให้ที่กว้างขวางแก่พวกเจ้า (ในวันกิยามะฮฺ) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืน เพราะอัลลอฮฺจะทรงยกย่องเทอดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮฺทรงรอบรู้อย่างในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ” (อัลมุนาฟาละฮฺ: 11)

ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีประโยชน์ยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในหมวด 3 บททั่วไป มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กุหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการ

ศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุน การศึกษาวิจัยจากรัฐ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับคนในประเทศ กำหนด แนวทางการจัดการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จัดให้มีกฎหมายการศึกษา พัฒนาวิชาชีพครู ปลูกฝัง ประชาธิปไตยโดยความเป็นไทย สนับสนุนให้องค์กรต่างๆและเอกชนจัดการศึกษา สนับสนุนการ วิจัยในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ รัฐจะต้องจัดให้มี กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บท ทางการศึกษาฉบับแรกและเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา .2548 :25-28) หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม และ คุณธรรมในการดำรงชีวิต รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาบุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอภาคกันในการ ได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย หมวด 3 ระบบการศึกษา มีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หมวด 4 แนวการจั ดการศึกษาต้องยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย การประกัน คุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก หมวด 7 ว่าด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรเพื่อการลงทุนทางการศึกษา และหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังกล่าวถือว่าเป็นกลไก สำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษารั้งใหญ่ของประเทศไทย ทำให้การจัดการศึกษามีการปฏิรูป ทั้งระบบและเปลี่ยนแปลงทุกระดับ ส่งผลทำให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีการ เปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

โลกในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุค โลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ ประชาคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่

แต่ละประเทศต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เพื่อปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลกจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปเศรษฐกิจ สังคม และปฏิรูปการศึกษา

การบริหารการศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับสถานศึกษาเพื่อกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นโดยตรงเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีผู้นำหรือผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพทางการบริหาร จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ผู้นำเป็นสิ่งสำคัญมากในการบริหาร องค์การจะมีความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การหรือจะเลวร้ายลงนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำ (วิเชียร วิทยอุดม . 2547: 419) ผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารองค์การ องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้นำ ถ้าองค์การได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การปฏิบัติงานขององค์การสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีแต่ถ้าองค์การได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การปฏิบัติงานขององค์การประสบกับความล้มเหลว (จิรพรธณ กาญจนจิตรรา . 2550 : 138) องค์การที่ประสบผลสำเร็จมีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งที่แตกต่างจากองค์การที่ไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การขาดแคลนผู้นำที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดขึ้นกับองค์กรธุรกิจเพียงอย่างเดียวเท่านั้น องค์กรรัฐ องค์กรทางการศึกษา มูลนิธิ และองค์กรอื่นๆ ก็ต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน(Naceur Jabnoun .นิเลาะ แวอุเซ็ง (แปล) . 2548 : 116) ผู้นำที่มีคุณภาพมักมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในองค์การ ดังนั้นผู้นำนอกจากจะต้องรับผิดชอบต่อองค์การแล้วยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการต่อองค์การและสมาชิก ซึ่งท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

“ผู้นำของประชาชนคือผู้รับใช้ประชาชน” (รายงาน โดยอับดุลบรอเนีย)

สถานศึกษาถือว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องการผู้นำที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน การบริหารการศึกษาจะวัดได้ดีที่สุดที่ระดับโรงเรียน เพราะเป็นที่ที่ให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้นำทางวิชาการ ที่จะทำให้ครูสอนดี

นักเรียนเก่ง มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา เหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการบริหาร
สถานศึกษา คุณลักษณะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาให้สถานศึกษามี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล อัลฟารอบี (1985 :127-130 อ้างใน นิเลาะ แวอุเซ็ง (แปล). 2551 : 49)
คุณลักษณะของผู้นำที่ดีจะต้องมีความเฉลียวฉลาด สมบูรณ์ด้วยปัญญา มีบุคลิกภาพที่สมดุลระหว่าง
ความสามารถทางกายและจิต มองโลกในแง่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดนโยบาย สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมวลคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการและบริหาร
การศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 (ชีระ รุญเจริญ .2550 :131-133)
ดังนี้ 1) คุณลักษณะด้านสติปัญญา 2) คุณลักษณะทางร่างกาย 3) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 4)
คุณลักษณะด้านการงาน 5) คุณลักษณะทางสังคม ดังที่ ผัน หอมเกต (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง
การศึกษาคุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล สติปัญญา
บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะด้าน
บุคลิกภาพอยู่ในลำดับความสำคัญสูงสุด และเมื่อเปรียบเทียบตัวแปร พบว่า ครู อาจารย์
ที่มีเพศ อายุ และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนที่พึง
ประสงค์ไม่แตกต่างกัน และขนิษฐา จินดากุล (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหาร โรงเรียนทางเลือก ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไป
น้อย คือ คุณลักษณะผู้นำด้านภูมิหลังส่วนบุคคล ด้านสังคม ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้าน
บุคลิกภาพ ด้านสติปัญญาและความสามารถและด้านกายภาพ และบังอร อินทราณี (2546)
ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของ
ผู้บริหารทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านร่างกาย 2)
ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน 3) ด้านสังคม 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านภูมิหลังทางสังคม 6) ด้านสติปัญญา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้อง
จะต้องมีคุณลักษณะดังกล่าว และต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในทุก ๆด้าน

สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามการจัดการศึกษาย่อมมีความแตกต่างกันของบริบทการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนเอกชนทั่วไป โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความต้องการและทิศทางการพัฒนาบางประการที่แตกต่างกันออกไป บริบทของคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์แบบอิสลาม ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่มีทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมส่งผลต่อผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยตรงที่จะต้องจัดการศึกษาให้อยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์อิสลาม

ดังนั้นการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงมีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องศึกษาคูณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เห็นภาพรวมคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารตลอดจนเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการศึกษาตามบริบทและโลกทัศน์อิสลามและการบริหารจัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

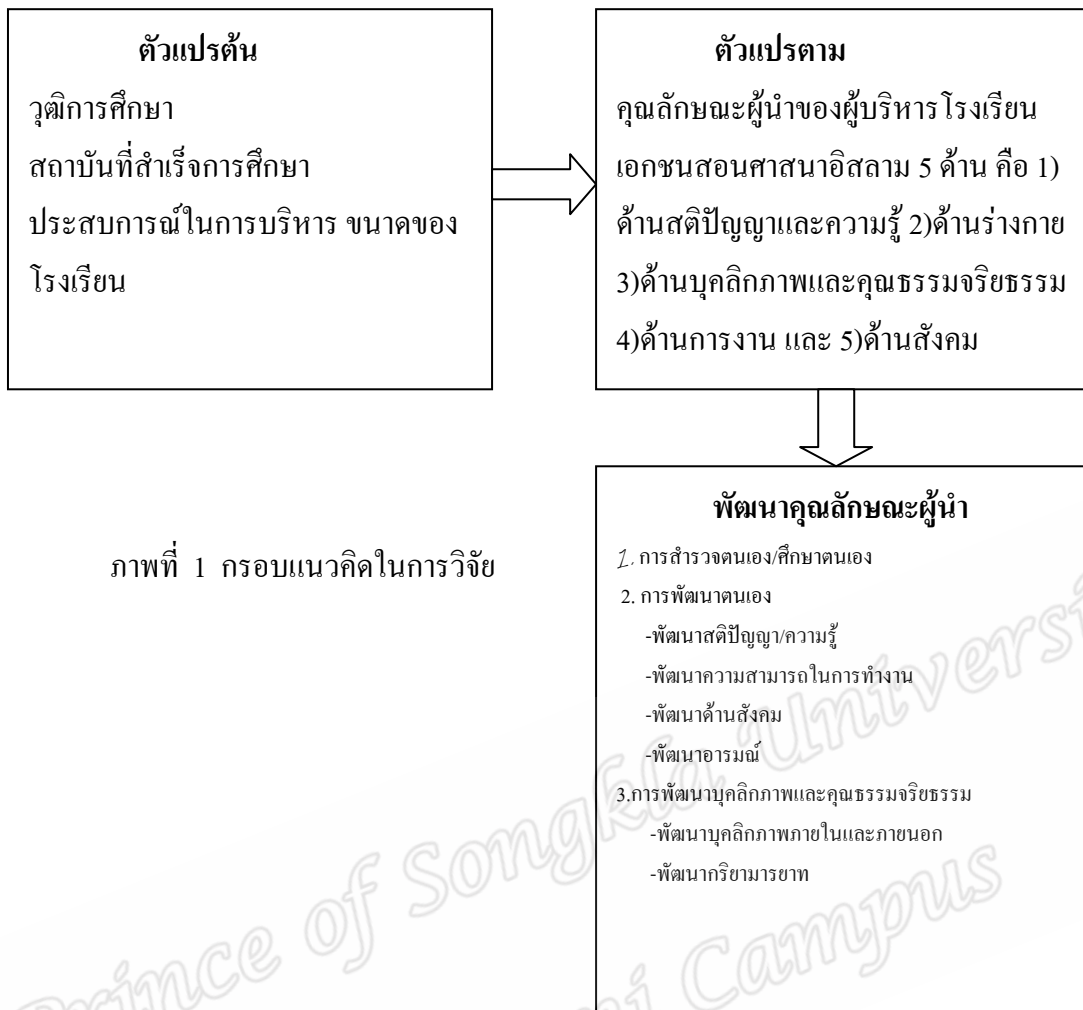
3.กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ และคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มาสังเคราะห์และได้สรุปประมวลคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมาใช้เป็นกรอบแนวคิด ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมวลคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 ดังนี้ (ชีระ รุญเจริญ, 2550 :131-133)

1. คุณลักษณะด้านสติปัญญา (Intelligence Characteristics)
2. คุณลักษณะด้านร่างกาย (Physical Characteristics)
3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality Characteristics)
4. คุณลักษณะด้านการทำงาน (Task-related Characteristics)
5. คุณลักษณะด้านสังคม (Social Characteristics)

การศึกษาความแตกต่างความแตกต่างคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่าง วุฒิกการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน เป็นการศึกษาว่าปัจจัยด้านตัวแปรเหล่านี้จะส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมากน้อยเพียงใด สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4.ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตประชากร

ก. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะและความแตกต่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดน

ข. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในด้านการบริหารและการศึกษา จำนวน 15 คน โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจาก ตำแหน่งหน้าที่ ผลงานทางวิชาการ หรือเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานด้านการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยทำการศึกษาคูณลักษณะผู้บริหาร 5 ด้าน ได้แก่

1. คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้
2. คุณลักษณะด้านร่างกาย
3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม
4. คุณลักษณะด้านการงาน
5. คุณลักษณะด้านสังคม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนด้านสติปัญญาและความรู้ คือ มีสติปัญญาเฉียบแหลม ฉลาดปราดเปรื่อง มีปฏิญาณไหวพริบดี มีความรู้ทางด้านศาสนา วิชาการ และวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล ทันทต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ มีการตัดสินใจที่ถูกต้องตามกฎหมายอิสลาม มีการตัดสินใจปัญหาที่ดี มีเหตุผล และมีความสามารถในการสื่อสาร

2. คุณลักษณะด้านร่างกาย หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนด้านร่างกาย คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตดี ร่างกายสง่างามผ่ำเผย อายุ น้ำหนัก ส่วนสูงมีส่วนที่สัมพันธ์กัน ออกกำลังกายและดูแลรักษาสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ หมั่นดูแลรักษาทำความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกาย รับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์ หลีกเลียงจากสิ่งเสพติดทั้งหลาย เป็นผู้ที่ชอบบໍร์(มีความอดทน)

3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม คือ มีอัธยาศัย (คุณธรรมจริยธรรม) เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความทะเยอทะยาน อีซาร (มีความเห็นอกเห็นใจ) มุวาซาต(มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่) ซอบบໍร์(มีความอดทนเสียดสละ) ริฟก(สุขภาพอ่อนโยน) อานาต(มีความสุ่มรอบคอบ) อัคด (มีความยุติธรรม) อามานะฮฺ (มีความรับผิดชอบ) ซิดดีค(มีความซื่อสัตย์สุจริต) ขันขันแข็ง สุชนุซอนนุ (มองโลกในแง่ดีไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น) อิสติกอมะฮฺ (เสมอต้นเสมอปลาย) ชูรอรุ (ปรีกษาหารือ) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการอิคติลาต (ทำงานแยกกันระหว่างชายหญิง

4. คุณลักษณะด้านการงาน หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนด้านการงาน คือ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานมุ่งผลสำเร็จ มานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถ

แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น มีการวางแผนการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบ (มูรอกอบะฮฺ) ประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนา

5. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนด้านสังคม คือ เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้มีฐานะทางสังคมดี เป็นคนใจกว้าง ตาวาญู (ถ่อมตน) ไม่ถือตัวเข้ากับทุกคนทุกชนชั้น มีความสามารถร่วมงานกับผู้อื่นช่วยเหลือแนะนำแก้ปัญหาให้กับผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และรู้จักกาลเทศะวางตัวได้เหมาะสม

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

7. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระบบที่เปิดสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

8. ขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แบ่งได้ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน มากกว่า 1,000 คน

โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,000 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 501 คน

6.การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการพัฒนาผู้นำ

อาคม วัลไชสง (2547 : 174) การพัฒนาผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองในด้านความคิด ความสามารถ คุณลักษณะบุคลิกภาพและทักษะให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ซึ่งอาจกล่าวได้สองแนวทาง แนวทางที่หนึ่ง คือ บุคคลธรรมดาทั่วไป สามารถที่จะพัฒนาตนเองก้าวสู่ความป็นผู้นำที่ดีได้ แนวทางที่สอง คือ บุคคลที่เป็นผู้นำอยู่แล้ว หากต้องการประสบผลสำเร็จในการเป็นผู้นำต่อไปก็ต้องมีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551 : 328) การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นกระบวนการพัฒนาผู้นำให้มีทักษะความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาผู้นำ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองของผู้นำในด้านทักษะความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะบุคลิกภาพอย่างสม่ำเสมอและก้าวหน้าตามยุคสมัยปัจจุบัน

การพัฒนาผู้นำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและแต่งตั้งให้เป็นผู้นำในองค์กรต่าง ๆ ผู้นำจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร องค์กรต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำแต่ละคนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกัน ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้นำที่ดีที่ต้องการประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องสำรวจให้พบศักยภาพของตนเองที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อยแล้วมาปรับปรุงพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอจึงจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและองค์กรประสบผลสำเร็จ

การพัฒนาผู้นำนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งนักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้แนวทางในการพัฒนาผู้นำ ดังนี้

1. การสำรวจและศึกษาตนเอง

การสำรวจตนเอง เพื่อให้เห็นจุดเด่นจุดด้อยของตนเองเพราะทุกคนจะมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกันไป แล้วพัฒนาจุดเด่นให้เต็มศักยภาพ และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นจุดด้อยให้ดีขึ้น สิ่งสำคัญที่บุคคลควรทราบเกี่ยวกับตนเองมี 6 ประการดังนี้ (อาคม วัชโรสง .2547 : 175)

- 1) ฐานะทางเศรษฐกิจ ต้องรู้ว่าเศรษฐกิจของตนเองเป็นอย่างไร มีรายได้รายจ่ายเท่าไร
- 2) ความสามารถทางสมองและบุคลิกภาพ เพื่อจะได้พัฒนาอย่างถูกต้อง
- 3) ความรู้ ตรวจสอบความรู้ในด้านหน้าที่การงานที่รับผิดชอบว่าเพียงพอหรือไม่ และต้องพัฒนาด้านใด
- 4) ความสามารถทั่วไปและความสามารถพิเศษ มีหรือไม่
- 5) นิสัยและความสนใจ ตรวจสอบว่ามีความสนใจสิ่งต่าง ๆ เพียงพอหรือไม่
- 6) สุขภาพ ผู้นำต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงและสุขภาพจิตสมบูรณ์

การศึกษาตนเอง เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองแสดงออกมา โดยวิธีการต่อไปนี้ (ชวีส บุญยมนต์. 2550 : 115-117)

1) การวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติ เป็นการวิเคราะห์ทบทวนชีวิตในอดีต จะช่วยให้เข้าใจตนเองในปัจจุบันได้ดีขึ้น การได้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ในอดีต จะทำให้บุคคลสามารถทำอะไรได้ดีขึ้นในปัจจุบันและจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับอนาคต

2) การสังเกตตนเอง การหมั่นสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออก ทำให้รู้ถึงความรู้สึกของตนว่าเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมแสดงออกแบบใดเป็นประจำ

3) การเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากกิจวัตรประจำวันเป็นสิ่งที่มนุษย์ทำด้วยความเคยชินขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นถ้าหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ย่ำเจ จะทำให้รู้สึกสดชื่นและมีความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น

4) การใช้แบบทดสอบ เพื่อทดสอบตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น จะช่วยให้สามารถรู้จักตนเองได้มากขึ้น

5) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น จะทำให้เราได้มองเห็นตัวเองในแง่มุมต่าง ๆ เพราะคนอื่น ๆ ในแต่ละคนจะมองเราในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการได้รับฟังทัศนะของคนอื่นที่มีต่อเรา จะทำให้เราเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงภาพลักษณ์ของตนเองได้อีกด้วย

2. การพัฒนาตนเองของผู้นำ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552 : 205-208) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตนเองของผู้นำได้ โดยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1) การพัฒนาบุคลิกภาพ สามารถปรับปรุง ได้ดังนี้

ก. การใช้สายตามองด้วยสายตาสุภาพเรียบร้อย ใช้สายตาแสดงออกอย่างเป็นมิตร

ข. การแต่งกายต้องสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมตามกาลเทศะ

ค. การพูด พูดจริง รักษาคำพูด พูดในสิ่งที่เกิดประโยชน์ สร้างสรรค์

ง. การเดินมีลักษณะท่าทีสง่างาม

จ. มีทักษะในการทำงาน คล่องแคล่ว ว่องไว มีความชำนาญงาน มีความรู้ดี

ช. สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตใจดี

2) การพัฒนาความสามารถในการทำงาน สามารถพัฒนาได้ดังนี้

ก. ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการทำงาน

ข. การพูดจาหรือสั่งการต้องชัดเจนเชื่อถือได้ตรงประเด็น

ค. ตรวจสอบอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนผ่านงานออกไป

ง. พยายามทำงาน โดยใช้เวลาน้อยที่สุด

จ. จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังได้อย่างเหมาะสม

ช. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการทำงานให้ดีขึ้น

3) การพัฒนากริยามารยาทในการทำงาน ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

ก. มีมารยาทในการพูด การสนทนา การฟัง

ข. มีมารยาทในการนั่ง ยืน เดิน

ค. มีมารยาทในการแต่งกายให้ถูกกาลเทศะ

ง. มีมารยาทในการเรียกชื่อคนอื่น การแนะนำบุคคลให้รู้จัก การชมเชยคนอื่น

จ. มีมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสอนงานให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา

4) การพัฒนาด้านสังคม ผู้นำควรพัฒนาในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลต่างๆ รอบด้าน เพราะมนุษยสัมพันธ์จะช่วยให้งานในองค์การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5) การพัฒนาในด้านอารมณ์ของผู้นำ ได้แก่

ก. มีความมั่นคงทางอารมณ์ อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น

ข. เข้าใจตนเอง และผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

ค. สามารถทำงานกับผู้อื่นทำงานเป็นทีม มีแรงจูงใจในการทำงาน

ง. มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีจุดมุ่งหมายความสำเร็จในการทำงาน

จ. มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น

6) การพัฒนาความสามารถของผู้นำ ทำได้ดังนี้

ก. พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เป็นประจำ

ข. ความสามารถพิเศษ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การใช้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ด้านวิชาชีพ หน้าที่การงาน ที่เหนือกว่าคนอื่น

ค. มีความสนใจต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

ง. ฐานะทางเศรษฐกิจพอสมควร รู้ระดับฐานะของตนเอง ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

ชวีส บุญยมนิ (2550 : 119-124) การพัฒนาภาวะผู้นำสามารถที่จะพัฒนาได้ด้วยตนเอง โดยพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การพัฒนาความสามารถในการพูดหรือการสนทนา ควรฝึกตนเองให้มีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของคน เพื่อให้ผู้อื่นรู้ในสิ่งที่เราต้องการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาควรดำเนินการดังนี้

ก. เตรียมตนเองและเตรียมเรื่องที่จะพูดให้พร้อม

ข. พูดให้เข้าใจง่ายและสั้น มีรายละเอียดครบตามเนื้อหา

ค. แสดงอาการกับกริยาท่าทางประกอบคำพูด เพื่อเสริมความเข้าใจ ทำให้มีชีวิตชีวา ไม่เบื่อหน่าย

ง. สรุปประเด็นความสำคัญของเนื้อหาที่พูด

2) การพัฒนาความสามารถในการฟังหรือการเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถกระทำได้ดังนี้

ก. หยุดพูดและฟังอย่างตั้งใจ จะทำให้ฟังเรื่องราวได้มากขึ้น

ข. ฟังอย่างมีสมาธิและอดทน

ค. ฟังอย่างทบทวนและสรุป

3) การพัฒนาการแต่งกาย การพัฒนาการแต่งกายควรพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ก. เหมาะสมกับเพศ วัย รูปร่าง ผิวพรรณ และตำแหน่ง

ข. เหมาะสมกับงาน สภาพสังคม สภาพอากาศ และเหมาะสมกับกาลเทศะ

ค. เกิดความมั่นใจในขณะสวมใส่ ไม่ล้าสมัยหรือไม่ล้าสมัยจนเกินไป

ง. ดูสวยงาม เรียบร้อย สะอาด และไม่ขำรุค

จ. ไม่ทำให้เกะกะกีดขวางการทำงาน เคลื่อนไหวคล่องตัว และสวมใส่สะดวก

4) การพัฒนาด้านอารมณ์ ผู้นำต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์

ไม่โกรธง่าย การฝึกปฏิบัติในการควบคุมอารมณ์และการสร้างนิสัยการมีอารมณ์รื่นเริงมองโลกในแง่ดี ควรทำดังนี้

ก. พยายามคิดถึงเรื่องสนุกๆ เรื่องที่โปรดปราน

ข. พยายามอยู่ในกลุ่มบุคคลที่มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน พุดคุยสนุก

ค. เมื่อทำสิ่งใดที่ผิดพลาดต้องสำนึกผิดและถือว่าเป็นบทเรียนที่ดี

ง. ไม่วิตกกังวลกับเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่จงพยายามใช้สติปัญญาและความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยความไม่ประมาท

5) การพัฒนาความรู้ ผู้นำที่ดีต้องมีความรู้กว้างขวาง และมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันสมัย จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดทันคน มั่นใจในตนเอง และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ผู้นำที่ดีควรจะพัฒนาความรู้ของตนอย่างสม่ำเสมอ วิธีการพัฒนาความรู้ ได้แก่

ก. ชักถามผู้รู้ สังเกตวิธีการทำงานและผลงาน

ข. ลองทำเอง สัมผัสเอง ในสภาพที่เป็นจริง หรือในสภาพจำลอง

ค. เข้าร่วมการอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน และการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม

ง. อ่านวารสาร หนังสือพิมพ์ สารคดี และหนังสือต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

จ. คู่มือทัศน ฟังวิทยุ และศึกษาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

6) การพัฒนาความจำ ความจำที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้บุคคลเกิดความก้าวหน้าในงานเพราะเป็นศูนย์กลางของความรู้และข้อมูล ความจำประกอบด้วย การจดจำ การเก็บความทรงจำ และการระลึกได้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551 : 331-333) การพัฒนาภาวะผู้นำด้วยการให้การศึกษา
ประสบการณ์ คำแนะนำจากผู้ที่อาวุโสกว่า

1) การพัฒนาโดยการศึกษา เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะการศึกษาจะสัมพันธ์กับผู้นำ การศึกษาจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในภาวะผู้นำ และมักจะเห็นว่าผู้นำในระดับสูงจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีความรู้ดี มีการศึกษาสูง ซึ่งบุคคลเหล่านี้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี

2) พัฒนาโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ประสบการณ์ที่มากขึ้นของผู้นำทำให้เขามีความสามารถมากขึ้น ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อภาวะผู้นำ ประสบการณ์ของผู้นำช่วยในการสร้างทักษะได้ด้วยตนเอง ถ้าปราศจากประสบการณ์ความรู้ก็ไม่สามารถเปลี่ยนเป็นทักษะได้

3) พัฒนาจากการได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่อาวุโสกว่า เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำโดยผู้อาวุโสกว่า มีประสบการณ์มากกว่า ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และการกระตุ้น บุคคลเหล่านี้จะช่วยสอนงาน ช่วยเหลือ แนะนำแนวทางเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

หวน พินธุพนธ์ (2549 : 114-115) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตนเองของผู้บริหารมืออาชีพ ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ ซึ่งจะดำเนินการ ได้ดังนี้

1) ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในด้านต่างๆ ดังนี้

ก. ด้านความรู้ความเข้าใจ เช่น บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ผู้บริหารและครู หลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดประเมินผล

ข. ด้านทักษะ เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การร่วมกิจกรรมกับชุมชน หรือให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

3) จัดระบบข้อมูลและรวบรวมข้อมูลของชุมชนและท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน

5) ระดมทรัพยากรในชุมชนมาร่วมกันจัดการศึกษา เช่น สถานประกอบการ

6) เตรียมความพร้อมในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

3. การพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะของผู้นำ การมีบุคลิกภาพที่ดีนั้นมาจากการมีสุขภาพจิตดีเป็นเบื้องต้น โดยจะเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ตามที่เป็นจริงอย่างถูกต้อง ไม่ต่อต้านหรือยอมรับทุกสิ่งทุกอย่างโดยไร้หลักการ เป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีในทุกๆ สถานการณ์

การพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นมิใช่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพียงภายนอก หรือพฤติกรรมที่แสดงออกเท่านั้น แต่ต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลิกภาพภายในเสียก่อน จึงจะทำ

ให้การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกประสบความสำเร็จ ดังนั้นการพัฒนาบุคลิกภาพจึงต้องมีการพัฒนาทั้งบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอก ดังนี้ (นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์, 2546 :121-125)

1) การพัฒนาบุคลิกภาพภายใน เป็นความจำเป็นที่เราจะต้องพัฒนาบุคลิกภาพภายในเพราะบุคลิกภาพภายในเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม กริยา ท่าทางที่เราแสดงออกมา การพัฒนาบุคลิกภาพภายในที่เราต้องพัฒนามีดังนี้

ก. การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

ข. ความกระตือรือร้น

ค. ความรอบรู้

ง. ความคิดริเริ่ม

จ. ความจริงใจ

ฉ. ปฏิญาณใจไหวพริบ

ช. ความรู้จักกาลเทศะ

ซ. ความรับผิดชอบ

ณ. ความจำ

ญ. มีอารมณ์ขัน

ฎ. ความมีคุณธรรม

2) การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอก เมื่อมีการพัฒนาบุคลิกภาพภายในแล้ว จะทำให้พฤติกรรม กริยา ท่าทาง การแสดงออกในด้านต่างๆ ของเรางดงาม เหมาะสม ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากบุคคลอื่น สำหรับการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกที่ควรพัฒนามีดังนี้

ก. รูปร่างหน้าตา

ข. การแต่งกาย

ค. การปรากฏตัว

ง. กริยาท่าทาง

จ. การสบสายตา

ช. การใช้น้ำเสียง

ซ. การใช้ถ้อยคำภาษา

ณ. การมีศิลปะในการพูด

นพดล เวชสวัสดิ์ (อ้างถึงใน อาคม วัชโรสง, 2547 :175-176) ได้เรียบเรียงการพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวคิดของ จอร์จ ซินน์ ดังนี้

1. การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมุ่งมั่นและฝึกฝนในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองและลงมือปฏิบัติ
 2. การสร้างแรงจูงใจในตนเอง ต้องสร้างแรงจูงใจในตัวเองเพื่อจะได้ทำงานเต็มความสามารถ
 3. การปรับปรุงพฤติกรรมและนิสัย ต้องวิเคราะห์พฤติกรรมและนิสัยของตนเอง ส่วนที่ดีก็ทำให้ดียิ่งขึ้น และส่วนไหนที่ไม่ดีก็ควรทำการแก้ไขปรับปรุง
 4. การเข้ากับผู้อื่นได้ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ การมองคนในแง่ดี รู้จักชื่นชมคนอื่น และชื่นชมตนเอง
 5. การกล้าแสดงความคิดเห็น ต้องเป็นคนกล้าแสดงความคิดเห็น แต่ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 6. การมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นคนที่สามารถเข้ากับคนอื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีใจเปิดกว้าง ถ่อมตน และถนอมน้ำใจคนอื่น
 7. การดูแลสุขภาพสภาพร่างกายให้สมบูรณ์ ต้องออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และพักผ่อนให้พอเพียง
 8. การดูแลรูปลักษณ์ของตนเอง ต้องดูแลบุคลิกภาพของตนเองให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยเมื่อพบปะผู้คนในสังคม
 9. การแต่งตัว การแต่งกาย ควรเลือกเสื้อผ้าให้เหมาะสมตามกาลเทศะ
 10. หมั่นฝึกฝนในการเข้าสังคม
 11. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น การพูด การฟัง การเขียน ซึ่งผู้นำจะขาดทักษะนี้ไม่ได้เพราะต้องติดต่อสื่อสารกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา
 12. การฝึกความจำ การจดจำ ต้องเป็นคนที่มีความจำดี สามารถจดจำชื่อและหน้าคนได้ได้ดี ต้องจดจำชื่อเท็จจริงและตัวเลขได้แม่นยำ
 13. การจัดระบบตนเอง เช่น การรู้จักแบ่งเวลา จัดตารางการทำงาน จัดโต๊ะทำงาน การจัดระบบเก็บเอกสาร และการจัดแฟ้ม
 14. การกระตุ้นใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงาน การสร้างแรงจูงใจ ภูมิใจกับผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้โอกาสและส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความสามารถ
- พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 93-94) ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกลักษณะของผู้นำ มี 7 ประการ คือ
1. การมอง จะต้องมองด้วยความสุภาพเรียบร้อย เพราะการมองของเขาจะแสดงออกถึงความรู้สึกออกมาให้เห็น เช่น ความรัก ความเมตตาปราณี เกลียด เหยียดหยาม ดูหมิ่น

2. การแต่งกาย จะต้องคำนึงถึงสภาพเรียบร้อย สะอาด และถูกต้องตามกาลเทศะ
3. การพูด จะต้องมึสติปะในการพูด สามารถชนะใจผู้ฟัง ใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย ไพเราะอ่อนหวาน และคำพูดที่มีเหตุผล
4. การเดินจะต้องระมัดระวังไม่ให้มีเสียงดัง ควรเดินตัวตรง มีท่าทางสง่างามผ่าเผย
5. การแสดงท่าทาง จะต้องแสดงท่าทางที่น่าดู ไม่น่าเกลียดจนเกินไป
6. มีทักษะในการทำงานในหน้าที่การงาน จะต้องมึลักษณะที่ดี มีท่าทางคล่องแคล่วว่องไว มีความชำนาญ
7. สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ควรรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์อยู่เสมอ

ดังนั้นผู้นำที่ประสงค์จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้สมบูรณ์ขึ้น จึงจำเป็นต้องสำรวจตนเองเสมอ แก้ไขปรับปรุงสิ่งที่ไม่ดีงาม โดยการเพิ่มสิ่งที่ดีงามให้กับตนเองทั้งในด้านความคิดและการประพฤติปฏิบัติ เพราะบุคลิกภาพของบุคคลสามารถดัดแปลงแก้ไขเสริมสร้างพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ซึ่งต้องใช้ความอดทนและแน่วแน่ในความพยายามอย่างมุ่งมั่นบุคคลจึงจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาบุคลิกภาพได้ในที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารนั้นจะต้องมีการสำรวจและศึกษาตนเองถึงจุดเด่นและจุดด้อยแล้วทำการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น หลังจากนั้นจึงมีการพัฒนาตนเองโดยเริ่มจากการศึกษา หาประสบการณ์ และจากการรับคำแนะนำจากบุคคลที่อาวุโส แล้วมาพัฒนาตนเองในด้านสติปัญญา ความรู้ ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม และทักษะด้านความสามารถในด้านการงานและสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผ้น หอมเกต (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล สติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพอยู่ในลำดับความสำคัญสูงสุด และเมื่อเปรียบเทียบกับแปร พบว่า ครู อาจารย์ที่มีเพศ อายุ และวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

วาสนา สามศรีทอง (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 12 พบว่า

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะผู้นำรายด้าน 10 ด้าน ได้แก่ สุขภาพแข็งแรงมีชีวิตชีวาและทนทาน สติปัญญาฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความสามารถในการจูงใจ มีศิลปะในการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่คุณลักษณะผู้นำด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และคุณลักษณะผู้นำด้านความสามารถในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

วนิดา พิพัฒน์วัฒนะกุล (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะผู้นำและประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครุจันท์อุทัยธานี พบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ มากที่สุด คือ มีการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ 2) ด้านคุณลักษณะทางแรงจูงใจ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะทางแรงจูงใจ มากที่สุด คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนรอบข้าง

ประคอง รัศมีแก้ว (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร 2) การครองตนของผู้บริหาร 3) ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และ 4) บุคลิกภาพของผู้บริหาร สำหรับการพัฒนาคูณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ คือผู้บริหารควรมีการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดย ศึกษาเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การเข้ารับการฝึกอบรม และการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาการ

7. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร และศึกษาความแตกต่างของคุณลักษณะของผู้บริหารระหว่าง วุฒิกการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน ตลอดจนศึกษาแนวทางการพัฒนาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาขั้นที่ 1 มีดังนี้

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 216 คน

ขั้นที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารของ และขนาดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาขั้นที่ 2 มีดังนี้

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 216 คน

ขั้นที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยใช้วิธีการประชุมผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ เพื่อพิจารณาแนวทางศึกษา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในด้านการบริหารและการศึกษา และนักวิชาการโดยใช้เกณฑ์พิจารณาจาก ตำแหน่งหน้าที่ ผลงานทางวิชาการ หรือเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานด้านการศึกษ จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขนาดกลาง จำนวน 2 คน

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขนาดเล็ก จำนวน 2 คน

โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้ มีประสบการณ์การบริหาร โรงเรียนมากกว่า 10 ปี

มีความรู้ด้านวิชาการอิสลามและวิชาชีพ

- 4) ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในด้านการบริหารและการศึกษา จำนวน 6 คน
ประกอบด้วย
- 5) ผู้อำนวยการหรือนักวิชาการ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
จำนวน 2 คน
- 6) ผู้อำนวยการหรือนักวิชาการ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา จำนวน
2 คน
- 7) ผู้อำนวยการหรือนักวิชาการ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส
จำนวน 2 คน

โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้ มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการศึกษา
และเป็นผู้ที่รับผิดชอบดูแลด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

- 3) นักวิชาการด้านอิสลามศึกษา จำนวน 3 คน โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้
 - 3.1 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท
 - 3.2 มีความรู้ด้านการบริหารและการศึกษาอิสลาม หรือมีผลงานทาง
วิชาการเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 3.3 อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหาร
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scales) แบบลิเคิร์ต (likert Scale) โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีจำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา
ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสำรวจ
เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ด้วยตนเองไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีสถิติที่ใช้วัด ดังนี้
- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ(%) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
 - 2) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
 - 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่าง คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ F-test
 - 4) การวิเคราะห์ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์สังเคราะห์ผลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ พิจารณาแนวทางศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

8. สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ตอน สรุปได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 216 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.8 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 35.2 มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.1 มีอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 และมีอายุมากกว่า 60 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีวุฒิการศึกษาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ สถาบันที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศ มากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 72.2 รองลงมา สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 22.2 และสำเร็จการศึกษาจากสถาบันปอเนาะ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ มีประสบการณ์การบริหารงาน 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา มีประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 และมีประสบการณ์การบริหารงาน 16-20 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.6 ตามลำดับ และเป็นขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.5 และขนาดใหญ่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

1) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีระดับคุณลักษณะผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านการทำงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ ด้านสติปัญญาและความรู้

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ก. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีอุดมการณ์ที่จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสนใจรับฟังข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ และด้านการตัดสินใจอย่างมีหลักการ และมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายอิสลาม ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ มีความสามารถทางวิชาการ แต่งหนังสือ/ตำรา และเป็นวิทยากรในที่ต่าง ๆ (รายละเอียดตาราง ก)

ข. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกต้องตามกาลเทศะ และเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารดูแลสุขภาพความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายเป็นประจำ และมีความอดทนในการทำงาน ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ เป็นคนชอบออกกำลังกายและดูแลสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ (รายละเอียดตาราง ข)

ค. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความตระหนักอยู่เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอิสลามและละเว้นจากสิ่งชั่วร้าย และเป็นคนเสียสละ อุทิศตนเพื่องานของโรงเรียน และ

ส่วนรวม ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง (รายละเอียดตาราง ค)

ง. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านการทำงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสามารถร่วมงานกับบุคลากรและครูทุกคนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ และทำงานอย่างตั้งใจมานะบากบั่น และมุ่งผลสำเร็จ กับมีความปรารถนาปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีการพัฒนา และเจริญก้าวหน้า ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือจัดให้มีการนิเทศครูในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (รายละเอียดตาราง ง)

จ. ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเป็นคนไม่ถือตัว เป็นกันเอง และเข้ากับทุกคน ทุกชนชั้นได้ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์กับครูอย่างเป็นมิตร และเปิดโอกาสให้ครูได้พบปะได้ตลอดเวลา ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ เป็นคนที่มีฐานะและมีตำแหน่งทางสังคม (รายละเอียดตาราง จ)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน

1) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ และด้านการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ และด้านการทำงาน เป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และยังพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้านการทำงาน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีคุณลักษณะด้านการทำงาน มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม และด้านการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคม แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคมมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี

4) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน เป็นรายคู่ พบว่า

ก. ด้านสติปัญญาและความรู้ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข. ด้านร่างกาย พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านร่างกายแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านร่างกายมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

ค. ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

ง. ด้านการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านการทำงานแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านการทำงาน มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

จ. ด้านสังคม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคมแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

ข้อมูลประกอบเอกสารการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านสติปัญญาและความรู้ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ด้านสติปัญญาและความรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
17. มีอุดมการณ์ที่จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ	4.17	.88
18. สนใจรับฟังข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	4.06	.84
19. ตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายอิสลาม	4.05	.85
20. มีความสามารถในการสื่อสารกับบุคลากรครู	3.93	.81
21. มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกลในการบริหาร	3.89	.83
22. เป็นผู้ที่แสวงหาความรู้มาปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	3.88	.83
23. สามารถตัดสินใจถูกต้องจับไวทันต่อเหตุการณ์	3.79	.81
24. มีความรู้ด้านการบริหารการศึกษา	3.77	.89
25. เป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.75	.84
26. มีความรู้ด้านการบริหารการศึกษา	3.62	.89
27. มีความรู้ด้านวิชาศาสนา วิชาการ	3.49	.86
28. มีความสามารถทางวิชาการ แต่งหนังสือ/ตำรา และเป็นวิทยากรในที่ต่างๆ	2.86	.99
รวม	3.77	.64

ตาราง ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านร่างกาย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ด้านร่างกาย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. เป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกต้องตามกาลเทศะ	4.32	.86
2. เป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด	4.32	1.16
3. ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายเป็นประจำ	4.27	.82
4. มีความอดทนในการทำงาน ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง สุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ	4.23	.84
5. เป็นผู้ที่มีความสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง	4.01	.86
6. ไม่มีโรคประจำตัว (เช่น เบาหวาน ความดัน หัวใจ)	3.78	1.25
7. มีร่างกายสง่างามผอมแผย สัดส่วนระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนัก สมส่วนกัน	3.76	.87
8. นอนพักผ่อน 6-8 ชั่วโมงต่อคืน	3.69	.93
9. เป็นคนชอบออกกำลังกายและดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย สม่ำเสมอ	3.62	.90
รวม	4.00	.66

ตาราง ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1.มีความตระหนักอยู่เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์	4.45	.81
2.ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอิสลามและละเว้นจากสิ่งชั่วร้าย		
3.เป็นคนเสียสละ อุทิศตนเพื่องานของโรงเรียน และส่วนรวม	4.38	.73
4.เป็นผู้ที่เชื่อมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	.80
5.ปฏิบัติงานด้วยความมูญาหะดะฮ์ (ความขยันขันแข็ง)	4.27	.76
6.เป็นผู้ที่มีอะมานะฮ์ (มีความรับผิดชอบ) ต่อหน้าที่ ผู้ร่วมงาน บุคลากรครู และสังคม	4.27	.76
7.เป็นผู้ที่เอื้อยาร (มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น) ชอบช่วยเหลือ	4.26	.82
8.เป็นผู้ที่สุস্থอนนุ (มองโลกในแง่ดี) และไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น		
9.เป็นผู้ที่ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและบุคลากรครู	4.24	.74
10.เป็นผู้ที่มูวาฮาด (มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อต่อแม่ เมตตากรุณาช่วยเหลือ) บุคลากรครู	4.24	.78
11.ใช้หลักการชูรอ (ปรึกษาหารือ) ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน	4.22	.77
12.เป็นผู้ที่ซอบร์ (อดทน) และสามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.21	.79
13.ซิกรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์) อยู่เสมอเมื่อท่านมีอารมณ์โกรธ		
14.เป็นผู้ที่มีอัคลาก (คุณธรรมจริยธรรม) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรครู	4.21	.79
15.เป็นผู้ที่อัคล (มีความซุติธรรม) ต่อบุคลากรครูและปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค	4.18	.78
16.เป็นผู้ที่อานาด (มีความสุษุมรอบคอบ) และริฟฎ (มีความอ่อนโยน)		
17. เป็นคนตรงต่อเวลา และอิสติกอมะฮ์ (มีความสม่ำเสมอ) ในการปฏิบัติงาน	4.18	.78
18.มีความทะเยอทะยานและความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.17	.82
19.มีความคล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉง		
20. มีการแยกสถานที่ทำงานหรือการปฏิบัติงาน (อิกติลาต) ระหว่างชายและหญิง	4.16	.74
21.มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง	4.06	.87
	4.06	.77
	4.00	.74
	3.94	.75
	3.94	.93
	3.84	.75
รวม	4.17	.61

ตาราง ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ด้านการงาน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1.สามารถร่วมงานกับบุคลากรและครูทุกคน	4.15	.84
2.ส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ	4.13	.84
3.มีความปรารถนาปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีการพัฒนา และเจริญก้าวหน้า	4.12	.73
4.ทำงานอย่างตั้งใจมานะบากบั่น และมุ่งผลสำเร็จ		
5.ทำงานอย่างมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ	4.12	.80
6.มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพและการพัฒนา สถานศึกษา	4.09 4.07	.76 .77
7.มีการประชุมครูเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน		
8.มอบหมายงานให้กับบุคลากรตามความสามารถและความถนัด	4.04	.88
9.มีความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกครั้ง	3.99	.78
10.มีการร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและร่วมปฏิบัติงานกับครูทุกกิจกรรม	3.94	.71
11.ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนทุกปี	3.93	.89
12.สนใจติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการมาบอกกับครูอยู่เสมอ		
13.เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอยู่เสมอ	3.93	.91
14.จัดอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.92	.76
15.ส่งเสริมครูให้จัดทำสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการเรียนการสอน	3.90	.86
16.จัดทำโครงการ-กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรครูในโรงเรียน		
17.มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูทุกปีเพื่อพัฒนางานของโรงเรียน	3.89	.83
18.มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม (นุรอกอบะฮะ) ผลการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.88	.81
19.สามารถปฏิบัติโครงการ - กิจกรรมของโรงเรียนตามแผนการปฏิบัติงานทุกโครงการ	3.85	.81
20.จัดให้มีการนิเทศครูในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	3.83	.83
	3.83	.75
	3.80	.87
	3.67	.84
รวม	3.95	.64

ตาราง จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านสังคม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1.เป็นคนไม่ถือตัว เป็นกันเอง และเข้ากับทุกคนทุกชนชั้นได้	4.33	.79
2.สามารถสร้างความสัมพันธ์กับครูอย่างเป็นมิตร	4.26	.83
3.เปิดโอกาสให้ครูได้พบปะได้ตลอดเวลา	4.25	.85
4.มีปฏิสัมพันธ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคน	4.25	.84
5.เป็นคนเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้ความช่วยเหลือเป็นที่พึ่งของ ครู	4.22	.77
6.สามารถร่วมงานกับผู้อื่น และเข้าสังคมเป็นที่ยอมรับได้	4.19	.74
7.รู้จักกาลเทศะ วางตัวได้เหมาะสม	4.18	.84
8.ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนครูในการปฏิบัติงาน	4.12	.76
9.เป็นคนเปิดเผยใจกว้างไม่มีอคติ	4.08	.78
10.เป็นคนมีน้ำใจ และตาวาญุ (ถ่อมตน)	4.07	.77
11.เป็นคนรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น	4.07	.78
12.ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสังคมเป็นประจำ	4.03	.88
13.สามารถช่วยแก้ปัญหาแก่บุคลากรครูทุกครั้งที่มีปัญหา	3.94	.74
14.เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและสังคมยอมรับนับถือ	3.73	.82
15.เป็นคนที่มีเกียรติ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในสังคม	3.59	.90
16.เป็นคนที่มีฐานะและมีตำแหน่งทางสังคม	3.49	.90
รวม	4.05	.64

ตาราง จ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน	รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ	แนวทาง / วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนฯ
<p>1. ด้านสติปัญญาและความรู้</p>	<p>1.ความสามารถทางวิชาการ แต่งหนังสือ/ตำรา และเป็นวิทยากรในที่ต่างๆ</p> <p>2.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</p> <p>3.การศึกษา / ฝึกอบรมด้านการบริหารการศึกษา</p>	<p>-หมั่นศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ</p> <p>-เข้าร่วมการประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน</p> <p>-มีการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>-ติดตามรับฟังข่าวสาร-สารคดีและบทความทางวิชาการต่างๆ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านร่างกาย</p>	<p>1.การออกกำลังกายและดูแลสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>2.การนอนพักผ่อน 6-8 ชั่วโมงต่อคืน</p> <p>3.มีร่างกายสง่างามผาแผยน้ำหนัก / ส่วนสูงสมส่วนกัน</p>	<p>-จัดเวลาสำหรับการออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2-3 วัน</p> <p>-มีการตรวจสุขภาพประจำปี</p> <p>-บริโภคอาหารที่อ่อนมัต (ฮาลาล) และมีประโยชน์ถูกสุขลักษณะ</p> <p>-ควบคุมการรับประทานอาหาร</p> <p>-หลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติดทั้งหลาย</p> <p>-พักผ่อนให้เพียงพอ</p> <p>-รักษาสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์อยู่เสมอ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ตาราง จ (ต่อ)

คุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียน	รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ	แนวทาง / วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนฯ
3. ด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรม จริยธรรม	1.การมีความเชื่อมั่นใน ตนเอง 2.มีความคล่องแคล่ว ว่องไว 3.การแยกสถานที่ ทำงานหรือการ ปฏิบัติงานระหว่างชาย- หญิง	-ต้องมุ่งมั่นและฝึกฝนในการสร้างความเชื่อมั่น ให้กับตนเองและลงมือปฏิบัติ -ฝึกความกล้าในการแสดงออก ความคิดเห็น -ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้มีทักษะในการ ทำงาน -มีความคล่องแคล่ว ว่องไว -ตระหนัก /ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานปะปน กันระหว่างชาย-หญิง มีการแยกสถานที่ทำงานเป็น ส่วนๆ
4. ด้านการงาน	1.การนิเทศครูในการ ปฏิบัติงานอย่าง สม่ำเสมอ 2.การจัดทำโครงการ- กิจกรรมเพื่อพัฒนา บุคลากรครูในโรงเรียน 3.การปฏิบัติโครงการ- กิจกรรมของโรงเรียน ตามแผนการปฏิบัติงาน	-จัดทำแผนการนิเทศบุคลากรครูในการปฏิบัติงาน อย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง -จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน -มีโครงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรครูในด้าน การจัดการเรียนการสอนหรือด้านอื่นๆ -มีการติดตามผลการปฏิบัติโครงการ-กิจกรรม และ ระบุรูปผลการปฏิบัติงาน

ตาราง จ (ต่อ)

คุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียน	รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ	แนวทาง / วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนฯ
5. ด้านสังคม	1.ฐานะและตำแหน่ง ทางสังคม 2.มีเกียรติ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในสังคม 3.การเป็นบุคคลที่ น่าเชื่อถือและสังคม ยอมรับ	-สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งภายในและ ภายนอก -หมั่นฝึกฝนในการเข้าสังคม -เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคม -มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลต่างๆรอบด้าน -ให้ความสำคัญต่อสังคมทำงานเพื่อผลประโยชน์ ต่อสังคมต่อส่วนรวม -มีตำแหน่งบทบาททางสังคมที่หลากหลาย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ง

นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Characteristics of Islamic Private School Administrators in Three Southern Border Provinces

A-ref Hayihama¹ and Ahmad Yisonsong²

¹Graduate (Islamic Educational Administration and Management)

²Ph. D (Higher Education) Lecturer

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) to study characteristics of Islamic private school administrators in three southern border provinces. 2) to compare the characteristics of Islamic private school administrators based on educational qualification, graduated institution, administrative experience, and school sizes. 3) to study development approach for the characteristics of Islamic private school administrators in three southern border provinces.

The samples of this study were 216 Islamic private school administrators in three southern border provinces. Another group of sample comprising of 15 experts was selected to study development approach for the characteristics of administrators. Tools used in this study were questionnaires which were divided into three sections. The first section presented respondent status. The second section described the level of the characteristics of Islamic private school administrators. Third section was an open-ended questionnaire about development approach for characteristics of Islamic private school administrators by using statistical analysis included frequency statistics, percentage, arithmetic mean, standard deviations and F-test.

The finding of this study, for the overall, the administrators of Islamic private school in three southern border provinces based on their characteristics was in “much” level. the characteristics of Islamic private school administrators were prioritized from high to low as follows: the personality and moral ethics, social characteristics, physical characteristics, administrating characteristics and knowledge.

The comparison of different levels of administrative features for four variables found that: 1) As an overall, the administrators with different qualifications was not different,

2)The administrators who graduated from different institutions considering overall and each aspect were not different. 3) The administrators with different experience were not overall different. 4) The administrators of different school types/sizes in overall and each aspect was at a significant level of .05.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Keywords : Characteristics of Islamic Private School Administrators

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อาเรฟ หะยีหามะ¹ และ อะห์มัด ยี่สุนทรง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม)

²Ph. D (อุดมศึกษา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามฯ จำนวน 216 คน และที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคุณลักษณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1)คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม 2)คุณลักษณะด้านสังคม 3)คุณลักษณะด้านร่างกาย 4)คุณลักษณะด้านการงาน 5)คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ ส่วนผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารทั้ง 4 ตัวแปร พบว่า 1) ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 2)ผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3)ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4)ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บทนำ

ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในอิสลามความรู้เป็นสิ่งประเสริฐยิ่ง อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงยกระดับคนมุสลิมที่ศรัทธาที่มีวิชาความรู้ให้อยู่เหนือคนที่ไม่มีวิชาความรู้ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

(11:)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้า จงหลีกเลี่ยงในที่ชุมนุมพวกเจ้าก็จงหลีกเลี่ยงให้เขา เพราะอัลลอฮฺจะทรงให้ที่กว้างขวางแก่พวกเจ้า (ในวันกิยามะฮฺ) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืน เพราะอัลลอฮฺจะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮฺทรงรอบรู้ยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ” (อัลมูญาดาละฮฺ: 11)

ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีประโยชน์ยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในหมวด 3 บททั่วไป มาตรา 80 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับคนในประเทศ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จัดให้มีกฎหมายการศึกษา พัฒนาวิชาชีพครู ปลูกฝังประชาธิปไตยความเป็นไทย สนับสนุนให้องค์กรต่างๆ และเอกชนจัดการศึกษา สนับสนุนการวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ รัฐจะต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกและเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังกล่าวถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ของประเทศไทย ทำให้การจัดการศึกษามีการปฏิรูปทั้งระบบและเปลี่ยนแปลงทุกระดับ ส่งผลทำให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

โลกในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ประชาคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เพื่อปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลกจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปเศรษฐกิจ สังคม และปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ปฏิรูปการศึกษาโดยการปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษา ปฏิรูประบบการบริหารบุคลากร ปฏิรูปการเรียนการสอนและปฏิรูประบบการศึกษา

การบริหารการศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับสถานศึกษาเพื่อกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น โดยตรงเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีผู้นำหรือผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพทางการบริหาร จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญมากในการบริหาร องค์การจะมีความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การหรือจะเลวร้ายลงนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหาร (วิเชียร วิทญญุตม, 2547 : 419) ผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารองค์การ องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้นำ ถ้าองค์การได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การปฏิบัติขององค์การสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี แต่ถ้าองค์การได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การปฏิบัติงานขององค์การประสบกับความล้มเหลว (Naceur Jabnoun, 2548 : 116) ผู้นำที่มีคุณภาพมักมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในองค์การ ดังนั้นผู้นำนอกจากจะต้องรับผิดชอบต่อองค์การแล้วยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการต่อองค์การและสมาชิก ซึ่งท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

“ผู้นำของประชาชนคือผู้รับใช้ประชาชน” (รายงานโดยอับดุลบรอเนียน)

สถานศึกษาถือว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องการผู้บริหารที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียน การบริหารการศึกษาจะวัดได้ดีที่สุดที่ระดับโรงเรียน เพราะเป็นที่ที่ให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้นำทางวิชาการ ที่จะทำให้ครูสอนดี นักเรียนเก่ง มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา เหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมวลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 (อ้างถึงในธีระ รุญเจริญ, 2550 :131-133) ดังนี้ 1) คุณลักษณะด้านสติปัญญา 2) คุณลักษณะทางร่างกาย 3) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 4) คุณลักษณะด้านการทำงาน 5) คุณลักษณะทางสังคม และบึงอร อินทรมี (2546) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน 3) ด้านสังคม 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านภูมิหลังทางสังคม 6) ด้านสติปัญญา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีความคุณลักษณะดังกล่าว และต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในทุก ๆ ด้าน

สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามการจัดการศึกษาย่อมมีบริบทที่แตกต่างกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั่วไป โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความต้องการและทิศทางการพัฒนาบางประการที่แตกต่างกันออกไป บริบทคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์แบบอิสลาม ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่มีทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมส่งผลกระทบต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยตรงที่จะต้องจัดการศึกษาให้อยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์อิสลาม

ดังนั้นการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงมีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการพัฒนา

ผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เห็นภาพรวมคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารตลอดจนเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการศึกษาตามบริบทและโลกทัศน์อิสลามและการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ต่อผู้บริหารและการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือทำให้ทราบคุณลักษณะของผู้บริหาร และความแตกต่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้วิจัย ได้ศึกษาจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมวลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 ดังนี้ (อ้างถึงในธีระ รุญเจริญ, 2550 : 131)

1. คุณลักษณะด้านสติปัญญา (Intelligence Characteristics)
2. คุณลักษณะด้านร่างกาย (Physical Characteristics)
3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality Characteristics)
4. คุณลักษณะด้านการทำงาน (Task-related Characteristics)
5. คุณลักษณะด้านสังคม (Social Characteristics)

การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่าง วุฒิกการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน เป็นการศึกษาว่าปัจจัยด้านตัวแปรเหล่านี้จะส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมากน้อยเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร และศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารระหว่าง วุฒิกการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน ตลอดจนศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร และศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารระหว่าง วุฒิกการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 216 คน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยใช้วิธีการประชุมผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ เพื่อพิจารณาแนวทางการศึกษา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาอัลกุรอาน อัลฮาดิษ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารเพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษา และรวบรวมตัวแปรเพื่อสร้างคำถามโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของแนวคำถาม ความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้

3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา ใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ ที่เรียกว่า IOC (Index of Item – Objective Congruence)

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วทำการจัดพิมพ์

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ใช้สูตรของครอนบาค และควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 216 ชุด
3. ทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม
4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีสถิติที่ใช้วัด ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (%) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่าง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติค่า F-test

3.4.3 การวิเคราะห์ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และการประชุมผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ แล้วนำผลจากการประชุมกับข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามมาสังเคราะห์เนื้อหาเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 ตอน สรุปได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 216 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.8 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 35.2 มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.1 มีอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 และมีอายุมากกว่า 60 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีวุฒิการศึกษาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ สถาบันที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมา สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 22.2 และสำเร็จการศึกษาจากสถาบันปอเนาะ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ มีประสบการณ์การบริหารงาน 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา มีประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 และมีประสบการณ์การบริหารงาน 16-20 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.6 ตามลำดับ และเป็นขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.5 และขนาดใหญ่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านการทำงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ ด้านสติปัญญาและความรู้

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ก. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีอุดมการณ์ที่จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสนใจรับฟังข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ และด้านการตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายอิสลาม ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ มีความสามารถทางวิชาการ แต่งหนังสือ/ตำรา และเป็นวิทยากรในที่ต่างๆ

ข. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกต้องตาม กาลเทศะและเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารดูแลรักษาความ สะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายเป็นประจำ และมีความอดทนในการทำงาน ทำงานด้วยความ ขยันขันแข็ง ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือเป็นคนชอบออกกำลังกายและดูแล รักษาสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ

ค. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความ ตระหนักอยู่เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอิสลามและละเว้นจากสิ่งชั่วร้าย และเป็นคนเสียสละ อุทิศตนเพื่อ งานของโรงเรียน และส่วนรวม ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือมีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูง

ง. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านการทำงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสามารถร่วมงานกับบุคลากรและครูทุกคนมาก ที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ และ ทำงานอย่างตั้งใจมานะบากบั่น และมุ่งผลสำเร็จ กับมีความปรารถนาปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีการ พัฒนา และเจริญก้าวหน้า ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือจัดให้มีการนิเทศครู ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

จ. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเป็นคนไม่ถือตัว เป็นกันเอง และเข้ากับทุกคน ทุกชนชั้นได้ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์กับครูอย่างเป็นมิตร และ เปิดโอกาสให้ครูได้พบปะได้ตลอดเวลา ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมีน้อยที่สุด คือ เป็นคน ที่มีฐานะและมีตำแหน่งทางสังคม

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน

3.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ และด้านการทำงาน แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ และด้านการงาน เป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทมีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และยังพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้านการงาน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท มีคุณลักษณะด้านการงาน มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

3.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม และด้านการงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคม แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคมมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี

3.4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน เป็นรายคู่ พบว่า

ก. ด้านสติปัญญาและความรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข. ด้านร่างกาย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านร่างกายแตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านร่างกายมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง

ค. ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

ง. ด้านการงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านการงานแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านการงาน มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

จ. ด้านสังคม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคม แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

4. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านสติปัญญาและความรู้ ดังนี้ 1)ผู้บริหารต้องหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ 2)ผู้บริหารควรศึกษาต่อเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้นทั้งด้านวิชาศาสนาและวิชาสามัญตลอดจนวิชาการบริหารการศึกษาในหลักสูตรที่เข้มข้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริหารจัดการ โรงเรียน 3)จัดกิจกรรมโครงการและเข้าร่วมการอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา 4)จัดกิจกรรมมหกรรมทางการบริหารการศึกษาให้มีการนำเสนอผลงานด้านการบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่เด่นๆที่ประสบผลสำเร็จ 5)ส่งเสริมให้มีทักษะในด้านการแต่งหนังสือ ตำราและเขียนบทความ 6)ส่งเสริมให้มีทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

4.2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านร่างกาย ดังนี้ 1)หมั่นดูแลรักษาสุขภาพของร่างกายให้สมบูรณ์และเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี 2)หมั่นออกกำลังกายเป็นประจำ 3)รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย 4)ส่งเสริมให้กีฬามูลดีย์ และการถือศีลอดในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี 5)การเลือกบริโภคอาหารที่ฮาลาล มีประโยชน์ ตลอดจนการควบคุมอาหารการกิน 6)การหลีกเลี่ยงบุหรี่และสิ่งเสพติดทั้งหลาย

4.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้ 1)ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านนบี / ปฏิบัติตามซุนนะฮ์และเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน 2)เข้าร่วมการอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ

คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร 3) มีจิตสำนึกในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มากๆ เคารพศรัทธาในศาสนา 4) ฝึกฝนตนเองให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจในตนเอง มีความเป็นผู้นำ 5) ฝึกฝนตนเองให้มีความคล่องแคล่วว่องไว ทำกิจกรรมต่างๆต้องทำอย่างรวดเร็ว ฉับไว 6) ให้ความสำคัญต่อบุคลากรทุกฝ่าย 7) กำหนดมาตรการในการแยกการทำงานระหว่างชาย-หญิงทั้งสถานที่ทำงานและห้องเรียน 8) หมั่นตรวจสอบตนเอง(มุฮาซาบาฮะฮฺ) ในภารกิจที่ทำในแต่ละวันเพื่อจะได้ปรับปรุงตนเอง

4.4 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการงาน ดังนี้ 1) มีความรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการทำงาน 2) มีความมุ่งมั่น มุมานะในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ 3) ฝึกการทำงานให้เป็นระบบ มีการกระจายงานมอบหมายงานอย่างทั่วถึง 4) มีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน 5) ทุ้มเทการทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม 6) มีการกำกับดูแล ติดตามงาน ตรวจสอบและประเมินผลแล้วนำไปปรับปรุงพัฒนาการทำงาน 7) ผู้บริหารต้องควรอบรมบุคลากรพร้อมๆกับการนิเทศ ติดตาม สังเกตการณ์ปฏิบัติงานของบุคลากร 8) ผู้บริหารต้องมีการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจ ยกย่อง ชมเชยต่อบุคลากรที่มีผลงานประสบความสำเร็จ

4.5 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านสังคม ดังนี้ 1) อุทิศตน ทำงานเพื่อสังคม ให้บริการสังคม ช่วยเหลือสังคม มีจิตสาธารณะ 2) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 3) ปรับตนเองให้เข้ากับสังคมทุกชนชั้น 4) วางตัวให้สังคมยอมรับนับถือ เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัว 5) ใช้ชีวิตอย่างสมถะ 6) ต้องยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น 7) ให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีบริการวิชาการแก่ชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีคุณลักษณะ ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม ด้านการงาน และด้านสังคม ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบังอร อินทรมานี (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุก

ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน 3) ด้านสังคม 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านภูมิหลังทางสังคม 6) ด้านสติปัญญา

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน พบว่า

1) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดหมด โดยผู้บริหารมีอุดมการณ์ที่จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นผู้บริหารยุคใหม่ ต้องคิดอยู่เสมอว่าการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันนี้มีมาก และจะเกิดภาวะการแข่งขันกันเอง สอดคล้องกับ สุภิสรา มาศชาย (2548) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามทัศนะของครูในจังหวัดกระบี่ พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ มีความคิดริเริ่มและการมีวิสัยทัศน์ คือ ครูใหญ่จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนตามวิสัยทัศน์ ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการพัฒนาโรงเรียน และสถานศึกษามีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา และปฏิบัติตามเป้าหมาย

2) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านร่างกาย เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดหมด โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกต้องตามกาลเทศะและเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่และสิ่งเสพติด มากที่สุด สอดคล้องกับอัลถูรอน (อัล-มาอิดะฮ์ :90) กล่าวไว้ความว่า”โอ้บรรดาศรัทธาชนทั้งหลาย สุรา การพนัน การเชือดสัตว์บูชาอัยยู บูชารูปเคารพและการเลี้งตายเป็นสิ่งโสโครกจากการงานของชัยฏอน ดังนั้นพวกเราทั้งหลายจงหลีกเลี่ยงให้ไกลจากมันเพื่อว่าพวกเจ้าจะรับได้ชัยชนะ”

3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดหมด โดยผู้บริหารมีความตระหนักรู้เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะต้องพึงตระหนักรู้เสมอว่าหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบอยู่ภายในโรงเรียนไม่ว่าบุคลากรครูและนักเรียนทั้งหมดนั้นเขาจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบให้ดีที่สุด ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอิสลามและละเว้นจากสิ่งชั่วร้ายต่างๆ สอดคล้องกับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ความว่า“เล่าจากอับนิ อุมร์ رضي الله عنه ว่า ฉันได้ยินท่านรอซูลุลลอฮ์ ﷺ กล่าวว่า พวกท่านทุกคนมีหน้าที่ต้อง

รับผิดชอบ และพวกท่านทุกคนจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน ผู้นำมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ และเขาจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของเขา ผู้ชายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว และเขาจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของเขา สตรีมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบบ้านสามี และเขาจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน คนรับใช้มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อคุณแลทรัพย์สินของนาย และเขาจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของเขา ทุกท่านมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ และจะต้องถูกสอบถามถึงสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน” (รายงานโดยบุคอรีและมุสลิม)

4) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีคุณลักษณะด้านการงาน เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารมีความสามารถร่วมงานกับบุคลากรและครูทุกคน มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความตระหนักว่าในโรงเรียนนั้นมีบุคลากรครูทั้งครูศาสนาและครูสามัญดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงาน ตลอดจนการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นจึงจะทำให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนบรรลุผลตามที่ได้วางแผนและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2554 : 36-39) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 จำนวน 31 เล่ม พบว่า คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีดังนี้ คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน คือ มีความสามารถในการพูดกับผู้ร่วมงานและผู้อื่น ทำงานอย่างมีคุณภาพ ให้ความร่วมมือกับผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน และมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน

5) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีคุณลักษณะ ด้านสังคม เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารเป็นคนไม่ถือตัว เป็นกันเอง และเข้ากับทุกคนทุกชนชั้นได้ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยส่วนใหญ่จะเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ถือตัวเป็นกันเองกับทุกคน โดยเฉพาะตามหลักการอิสลามนั้นถือว่ามนุษย์ทุกคนอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติและผิวพรรณ ไม่ว่าจะรวยหรือยากจน ก็อยู่ในฐานะเดียวกัน คือ เป็นบ่าวของอัลลอฮ์ จากหลักการนี้เองทำให้ผู้บริหารเป็นคนที่ไม่ถือตัว เข้ากับทุกคน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรครูในโรงเรียนและเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสไว้ในอัล-กุรอานความว่า“ท่านจงถ่อมตนแก่เหล่าผู้ที่มีศรัทธาเถิด” (อัลอิจร : 88) เช่นเดียวกับ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ ความว่า“เล่าจากอียาด บุตร ฮิมาร ﷺ ว่า ท่านรอ

ซุลลูลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า “แน่แท้ อัลลอฮฺได้บัญชาแก่นั้นว่าให้ท่านทั้งหลายจงถ่อมเนื้อถ่อมตัวต่อกัน จนกว่าจะไม่มีใครแสดงความโอหังกับใคร และไม่มีใครละเมิดใคร” (รายงาน โดย มุสลิม)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ระหว่างวุฒิการศึกษา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีวุฒิกศีกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสติปัญญาและความรู้ และด้านการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักการอิสลามและจะต้องเข้ากับสังคมได้ทุกชนชั้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน สอดคล้องกับค้น หอมเกต (2534) ได้ศึกษา คุณลักษณะ ผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปร ครู อาจารย์ที่มีเพศ อายุ และ วุฒิกศีกษาต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหาร โรงเรียนที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ และ ด้านการทำงาน เป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้าน สติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาระดับปริญญาโทมีคุณลักษณะด้าน สติปัญญาและ ความรู้ มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และยังพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษา ระดับปริญญาตรี มีคุณลักษณะด้านการทำงาน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาระดับปริญญาโท มีคุณลักษณะ ด้านการทำงาน มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิกศีกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีสติปัญญาและความรู้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำและผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีการปฏิบัติงาน ได้ดีกว่าเพราะเขาขอมมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีความคิดสร้างสรรค์ดีกว่า มีการวางแผนการ ปฏิบัติงานทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับคอนเนลลี่และคณะ(อ้างถึงในสวัสด์ กาญจนสุวรรณ, 2542 : 76) กล่าวว่า ลักษณะทางสติปัญญามีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ความเฉลียวฉลาดหรือเชี่ยวชาญของผู้นำมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน ผู้นำที่มีความสามารถทาง สติปัญญาสูงกว่าคนอื่นจะเป็นผู้ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำ

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันการศึกษาที่

ผู้บริหารศึกษานั้นโดยส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาแต่จบการศึกษาในด้านสาขาวิชาอื่นๆ ดังนั้นไม่ว่าผู้บริหารที่จบจากสถาบันการศึกษาจากในประเทศ จากสถาบันต่างประเทศ หรือจากสถาบันอื่นๆ จึงมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม และด้านการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคม แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 16-20 ปี มีคุณลักษณะด้านสังคมมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 6 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร มากกว่า 16-20 ปี ย่อมมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในสังคม สังคมยอมรับนับถือ สามารถเข้าร่วมงานกับผู้อื่น ตลอดจนร่วมงานกับสังคมเป็นประจำ เหล่านี้จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติการกิจการบริหารสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายด้วยความร่วมมืออันดีทั้งระหว่างผู้ร่วมงานผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551 : 331) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่มากขึ้นของผู้นำทำให้เขามีความสามารถมากขึ้น ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อภาวะผู้นำ ประสบการณ์ของผู้นำช่วยในการสร้างทักษะได้ด้วยตนเอง ถ้าปราศจากประสบการณ์ความรู้ก็ไม่สามารถเปลี่ยนเป็นทักษะได้

2.4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน เป็นรายคู่ พบว่า

ก. ด้านสติปัญญาและความรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข. ด้านร่างกาย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านร่างกายแตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านร่างกายมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง

ค. ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

ง. ด้านการงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณลักษณะด้านการงานแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านการงาน มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

จ. ด้านสังคม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคม แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสังคม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง

จากการพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ ด้านร่างกาย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม ด้านการงาน และด้านสังคม มากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีการพัฒนาตนเองในด้านสติปัญญาและความรู้ตลอดเวลาโดยวิธีการศึกษาให้สูงขึ้นหรือมีการประชุมอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551 : 331) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะการศึกษาจะสัมพันธ์กับผู้นำ การศึกษาจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในภาวะผู้นำ และมักจะเห็นว่าผู้นำในระดับสูงจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีความรู้ดี มีการศึกษาสูง ซึ่งบุคคลเหล่านี้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี ส่วนด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรครูและนักเรียน โดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีบุคลากรครูและนักเรียนจำนวนมาก ส่วนด้านการงานผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมมีหน้าที่การงานและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบมาก เขาจะต้องคิดวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าโรงเรียนอื่นๆ และผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งอยู่ในสังคมขนาดใหญ่จำเป็นที่เขาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่หลากหลาย มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ร่วมงานกับผู้อื่น ตลอดจนการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านสติปัญญาและความรู้ ดังนี้ 1)ผู้บริหารต้องหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ 2)ผู้บริหารควรศึกษาต่อเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้นทั้งด้านวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ตลอดจนวิชาการบริหารการศึกษาในหลักสูตรที่เข้มข้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน 3)จัดกิจกรรมโครงการและเข้าร่วมการอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา 4)จัดกิจกรรมมหกรรมทางการบริหารการศึกษาให้มีการนำเสนอผลงานด้านการบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่เด่นๆที่ประสบผลสำเร็จ 5)ส่งเสริมให้มีทักษะในด้านการแต่งหนังสือ ตำราและเขียนบทความ 6)ส่งเสริมให้มีทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน สอดคล้องกับรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551 : 331-333) กล่าวถึงการพัฒนาผู้นำว่า ควรพัฒนาผู้นำ ดังนี้ 1)พัฒนาโดยการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2)พัฒนาโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ประสบการณ์ที่มากขึ้นของผู้นำจะทำให้เขามีความสามารถมากขึ้นและยังช่วยในการสร้างทักษะ 3)พัฒนาจากการได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่อาวุโสกว่า เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำโดยผู้อาวุโสกว่า มีประสบการณ์มากกว่า ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และการกระตุ้น บุคคลเหล่านี้จะช่วยสอนงาน ช่วยเหลือ แนะนำแนวทางเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3.2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านร่างกาย ดังนี้ 1)หมั่นดูแลรักษาสุขภาพของร่างกายให้สมบูรณ์และเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี 2)หมั่นออกกำลังกายเป็นประจำ 3)รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย 4)ส่งเสริมให้กีฬามูลค่า และการถือศีลอดในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี 5)การเลือกบริโภคอาหารที่ฮาลาล มีประโยชน์ ตลอดจนการควบคุมอาหารการกิน 6)การหลีกเลี่ยงบุหรี่และสิ่งเสพติดทั้งหลาย สอดคล้องกับอัลกุรอานได้กล่าวไว้ความว่า “โอ้มนุษย์ทั้งหลาย พวกเจ้าจงบริโภคสิ่งที่ได้มาจากผืนแผ่นดินนี้ ซึ่งสิ่งที่มี ได้รับการอนุมัติและที่ดีมีประโยชน์เกิด และจงอย่าเดินตามแนวทางของชัยฏอน แท้จริงแล้วมันคือศัตรูของพวกเจ้าที่ชัดเจน” (อัล-บาคอเราะฮ์ :168) และอีกอายะฮ์หนึ่งความว่า”โอ้บรรดาศรัทธาชนทั้งหลาย สุรา การพนัน การเชือดสัตว์บูชาญูบูฮารูปเคารพและการเสีงทายเป็นสิ่งโสโครกจากการงานของชัยฏอน ดังนั้นพวกเราทั้งหลายจงหลีกเลี่ยงให้ไกลจากมันเพื่อว่าพวกเจ้าจะรับได้ชัยชนะ” (อัล-มาอิดะฮ์ :90)

3.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้ 1)ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านนบี /ปฏิบัติตามซุนนะฮ์และเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน 2)เข้าร่วมการอบรมการพัฒนา

บุคลิกภาพคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร 3) มีจิตสำนึกในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มากๆ เกรงครัดในศาสนา 4) ฝึกฝนตนเองให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจในตนเอง มีความเป็นผู้นำ 5) ฝึกฝนตนเองให้มีความคล่องแคล่วว่องไว ทำกิจกรรมต่างๆต้องทำอย่างรวดเร็ว นับไว 6) ให้ความยุติธรรมต่อบุคลากรทุกฝ่าย 7) กำหนดมาตรการในการแยกการทำงานระหว่างชาย-หญิงทั้งสถานที่ทำงานและห้องเรียน 8) หมั่นตรวจสอบตนเอง(มุฮาซาบะฮ์) ในภารกิจที่ทำในแต่ละวันเพื่อจะได้ปรับปรุงตนเอง สอดคล้องกับประเสริฐ รั้งสรรค์ (2551 : 42) ได้กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่า เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ในลักษณะที่มีความสงบและเป็นผู้นำที่ดีได้แม้จะอยู่ภายใต้สภาวะแรงกดดันและภาวะวิกฤต จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ผู้นำที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งจะสังเกตได้จากการใช้คำพูดที่จริงจัง การรักษาอกกับปฏิกิริยาที่ดี และการแสดงท่าทางที่เหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

3.4 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการงาน ดังนี้ 1) มีความรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการทำงาน 2) มีความมุ่งมั่น มุมานะในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ 3) ฝึกการทำงานให้เป็นระบบ มีการกระจายงานมอบหมายงานอย่างทั่วถึง 4) มีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน 5) ทุ่มเทการทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม 6) มีการกำกับดูแล ติดตามงาน ตรวจสอบและประเมินผลแล้วนำไปปรับปรุงพัฒนาการทำงาน 7) ผู้บริหารต้องควรอบรมบุคลากรพร้อมๆกับการนิเทศ ติดตาม สังเกตการณ์ปฏิบัติงานของบุคลากร 8) ผู้บริหารต้องมีการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจ ยกย่อง ชมเชยต่อบุคลากรที่มีผลงานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับเนตร์พัฒนา ยาวีราซ (2552 : 206) กล่าวว่า การพัฒนาของผู้ผู้นำด้านการงาน ได้แก่ 1) เข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น 2) สามารถทำงานกับผู้อื่นทำงานเป็นทีม มีแรงจูงใจในการทำงาน 3) มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีจุดมุ่งหมายความสำเร็จในการทำงาน

3.5 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านสังคม ดังนี้ 1) อุทิศตน ทำงานเพื่อสังคม ให้บริการสังคม ช่วยเหลือสังคม มีจิตสาธารณะ 2) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 3) ปรับตนเองให้เข้ากับสังคมทุกชนชั้น 4) วางตัวให้สังคมยอมรับนับถือ เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัว 5) ใช้ชีวิตอย่างสมถะ 6) ต้องยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น 7) ให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีบริการวิชาการแก่ชุมชน สอดคล้องกับประเสริฐ รั้งสรรค์ (2551 : 45) ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของผู้ผู้นำด้านสังคม คือ 1) มีความสามารถที่จะสร้างความร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบ มีชื่อเสียง มีความสามารถด้านสังคม ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล และการมีส่วนร่วมในสังคม 2) มีความ

นอบน้อมถ่อมตน คือการรู้จักนอบน้อมถ่อมตนในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งความนอบน้อมถ่อมตน คือ การยอมรับว่าท่านไม่รู้ทุก ๆ สิ่งและไม่สามารถทำอะไรได้ทุกสิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรมีการพัฒนาทักษะด้านความรู้ที่หลากหลายทั้งวิชาการ วิทยาศาสตร์และวิชาการบริหารการศึกษาโดยการศึกษาเพิ่มเติมและการได้รับการอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกลในการบริหาร ส่งเสริมให้มีทักษะการเขียน หนังสือและบทความต่างๆ และทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยี ตลอดจนการติดตามข่าวสารให้ทันกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน

1.2 ผู้บริหารควรฝึกฝนในการถือศีลอดสุราในวันจันทร์และวันพฤหัสบดี หมั่นปฏิบัติกัมมัฏฐาน คุณแลรักษาสุขภาพของร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงโดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อป้องกันจากโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนการเลือกรับประทาน อาหารที่สะอาด สะอาด มีประโยชน์ และการรณรงค์ห้ามการสูบบุหรี่

1.3 จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องฝึกฝนตนเองให้มีความเชื่อมั่น ฝึกให้มีความ คล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ เข้าร่วมการอบรมพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสำนึกในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มาก มีความเคร่งครัดในศาสนา

1.4 ผู้บริหารต้องจัดให้มีการนิเทศการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบ ติดตาม ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของ โรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง และมีการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจ ยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานที่ ประสบความสำเร็จ

1.5 ผู้บริหารต้องเป็นคนของสังคม บริการ/ช่วยเหลือชุมชน มีจิต สาธารณะอุทิศตนทำงานเพื่อสังคม จัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการวิชาการแก่ชุมชน และการใช้ชีวิตอย่างสมถะถ่อมตน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารตามกรอบแนวคิดทฤษฎีอื่นๆและ ศักยภาพแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารให้ครอบคลุมทั้งการวิจัยปริมาณและการวิจัยคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนของรัฐ เพื่อจะได้มองเห็นความแตกต่างในการนำมาปรับใช้ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. 2550. **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. 2552. **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : บริษัททริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.
- บงอร อินทราณี. 2546. “**ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5”** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ประคอง รัศมีแก้ว. 2551. “**คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ**” ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฝัน หอมเกต. 2534. “**การศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช**” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2551. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ: บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.
- วิชากร. กรม. 2545. **รายงานการสังเคราะห์เรื่องการศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิเชียร วิทยอุดม. 2547. **พฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพฯ : บริษัทซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สวัสดิ์ กายจนสุวรรณ. 2542. **หลักการบริหารการศึกษา.** ม.ป.ท.
- สุภิสรา มาศชาย. 2548. “**ภาวะผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามทัศนะของครูในจังหวัดกระบี่**” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Naceur Jabnoun. 2548. **อิสลามและการจัดการ.** แปลจาก Islam and Management. โดยนิเลาะ แวอุเซ็ง. ปัตตานี : โรงพิมพ์มิตรภาพปัตตานี.